

Ali je (še) dovolj trden most?

Delegacija Gamiške iniciative in organizacije makedonskih rezervnih oficirjev pred MO RM

Gamingška iniciativa – regionalna povezava zvez organizacij rezervnih častnikov držav srednje Evrope – je na jesenskem delovnem zasedanju v Pragi septembra lansko leto sprejela sklep, da makedonska organizacija rezervnih častnikov postane njena članica. Februarja letos je bil izveden obisk mednarodne delegacije v Skopju, ki jo je vodil predsednik Zveze slovenskih častnikov. K širokemu naboru povezav in dejavnosti makedonske države (Partnerstvo za mir, Adriatic Charter, sodelovanje SEEBRIG idr.) so tako na poti proti evroatlantskim integracijam dodana še prizadevanja tudi na področju civilno-druženih organizacij, povezanih z vojaško rezervo. Tudi zato, da se preveri, kako trdno je mostišče za prehod.

Gamingška iniciativa (izvirno Gaminger Initiative – GI)¹ bo prihodnje leto štela trideset let delovanja. Sedaj povezuje zveze organizacij rezervnih častnikov iz Češke, Hrvaške, Nemčije, Italije, Madžarske, Makedonije, Poljske, Slovaške, Slovenije in Švice. Gre za regionalno platformo sodelovanja, ki je osredotočena na pomembna vprašanja o evropski varnostni politiki in vojaških zadevah. Glavni poudarek je na vlogi rezervistov v obrambnih strukturah in v okviru mednarodne varnostne politike organov, kot so EU, Nato, OZN in drugi. Temeljni namen delovanja pa je vzdrževanje stikov med oboroženimi silami in civilno

družbo ali ohranjanje neke vrste mostišča. V tem kontekstu je bila v povezavo sprejeta tudi Organizacija rezervnih oficirjev Republike Makedonije (ORORM), čeprav je bilo v obdobju, ko je bila makedonska organizacija opazovalka v GI, nekaj pomislekov, ali sodi v srednjeevropski prostor.

Obisk mednarodne delegacije GI pri ORORM je bil izveden na podlagi programa, ki ga je pripravila makedonska stran. Delegacijo GI so sestavljali: Alojz Šteiner, predsednik ZŠČ, Slovenija, vodja delegacije; Radim Marušák, Češka, predsednik GI; Zygfryd Naczka, Poljska, podpredsednik GI; Giuseppe Filippo Imbalzano, Italija, nekdanji predsednik

in predstavnik GI za mednarodno sodelovanje.

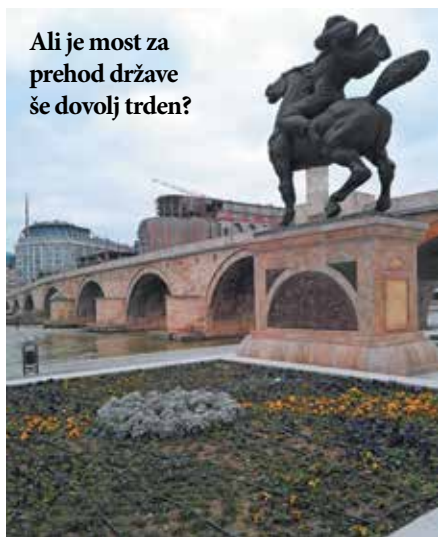
Delegacija GI se je najprej sestala z vodstvom ORORM na njihovem sedežu. Na srečanju je bil prisoten tudi svetovalec za obrambne zadeve v uradu predsednika RM. Pogovori so potekali o zgodovini povezave, uresničevanju poslanstva in namena GI ter predvidenih dejavnostih v letu 2018. General iz urada predsednika RM je predstavil politične razmere in stanje na področju pridruževanja RM evroatlantskim integracijam ter posebnosti stanja na področju rezerve v RM in pomen delovanja organizacij s tega področja. Na sedežu Ministrstva za obrambo

¹ Več o tem na <http://www.gamingerinitiative.com/>.

RM in Generalštaba vojske RM (ARM) je bila najprej izvedena novinarska konferenca. Sledil je obisk pri NGŠ ARM, zatem pa razgovori in predstavitve, kjer so predstavili ključne izzive in naloge ARM (Armada Republike Makedonije). Zanimiv je bil obisk poveljstva 1. mpbr ARM (mehanizirane pehotne brigade) na letališču Petrovec pri Skopju. Poveljnik brigade in sodelavci so predstavili brigado in dejavnosti, povezane z obvladovanjem migrantskih tokov in zavarovanjem južne meje, ter dejavnosti ARM pri podpori zaščite in reševanja v preteklih treh letih. Na tej lokaciji je delegacija GI opravila tudi sklepni del obiska.

S slovenske strani smo pojasnili dobro sodelovanje ZSČ in ORORM ter spoznanja, ki so povezana z delovanjem v GI. Sodelovanje med ZSČ in ORORM je bilo vzpostavljeno že leta 2008. Makedonska delegacija je leta 2016 ponovno obiskala Slovenijo, slovenska pa leta 2017 Makedonijo. Sodelovanja pa potekajo tudi na ravni temeljnih častniških organizacij, kot na primer med slovensko iz Domžal in makedonsko organizacijo iz Bitole. Makedonski sogovorniki, tako iz ORORM kot tudi drugi predstavniki, so realno predstavili ORORM in položaj v družbi ter odnos do rezerve in rezervnih struktur v vojski in družbi pa tudi politične razmere. Vključitev ORORM v GI so prikazovali kot pomemben dogodek. Za ta prispevek pa naj navedemo še nekaj zanimivosti.

Pričakovanja makedonske skupnosti, obrambno-varnostnih struktur in ORORM od državne politike, da bi dosegla dogovore in izpolnila politične pogoje za vstop v evroatlantske integracije, so velika, čeprav obstaja tudi velika skepsa, zaradi odnosa mednarodne skupnosti

Ali je most za prehod države še dovolj trden?

Delovno srečanje z ORORM

do tega vprašanja v preteklih dveh desetletjih. Za primerjavo dodajmo, da sta Slovenija in Makedonija istočasno začeli uveljavljanje akcijskih načrtov za članstvo v Natu. V makedonskih obrambnih in vojaških strukturah v letu 2018 uresničujejo že 18. letni načrt za članstvo v Natu. To obdobje in dejstvo se je odrazilo na poteku obrambno-vojaških reform, financiranju obrambnih potreb in posledično tudi na pripravljenosti teh struktur in njihovem prepričanju, da se bo premik vendarle zgodil.

ARM je bila od jeseni 2015 pomemben steber makedonskega varovanja južne meje (proti Grčiji oziroma na meji EU) in posledično obvladovanja migrantskih tokov. Poleg tega pa je sodelovala še pri podpori v zaščiti in reševanju ob požarih in poplavih v državi. Zastavljene naloge je vojska opravila z obstoječimi resursi in brez dodatnih finančnih sredstev, čeprav so bile obremenitve v letu 2016 na meji vzdržljivosti in desetkrat večje kot leta 2015. V letu 2017 pa so še vedno znašale tretjino angažiranja iz leta 2016. Makedonska vojaška izkušnja iz varovanja državne meje in posledično tudi meje EU je zelo poučna. Vprašanje pa je, ali je širše, tudi znotraj EU, dovolj razumljena in podprta.

Makedonska stran je glede vojaške strukture večkrat poudarila navezanost na slovenske rešitve in prakso ter prenos tega v njihovo okolje. Zato so zelo podobne

tudi ugotovitve glede stanja rezerve v ARM, zniževanja popolnitve s pripadniki stalne in rezervne sestave in ne nazadnje izkušnje z angažiranjem v nacionalnem okolju pri obvladovanju begunske krize in zaščiti in reševanju. Pa tudi glede vzpostavljanja in zagotavljanja pripravljenosti srednje bataljonske bojne skupine, ki je v nacionalnih in dokumentih PZM postavljena kot osrednja prioriteta. Makedonska stran, tako kot tudi slovenska, ne skrbi več za pridobivanje in šolanje prihodnjih rezervnih častnikov. Opuščanje rešitev, povezanih z ohranjanjem in vzdrževanjem rezervnih struktur in podporo stanovskim organizacijam, je opazno in o tem tudi odkrito govorijo. Na navedeno zelo vplivajo omejeni finančni viri. Čeprav glede na videno in slišano ne bi mogli trditi, da ORORM ni deležna podpore v ARM in razumevanja v GŠ ARM.

Tako zelo pričakovan sprejem države v evroatlantske integracije bo predstavljal ponoven začetek zahtevne tranzicijske poti, kjer bodo nekateri dosežki sicer olajšali to pot, v več primerih pa se ne bo možno izogniti dejstvom o izgubljenih letih in priložnostih. Obisk delegacije GI je uspešno izveden in je dosegel zastavljene cilje. Predstavlja droben delež na širokem seznamu prizadevanj, da se spremembe zgodijo.

Dr. Alojz Šteiner